

# KREDİ YÖNETMELİĞİ

26 Temmuz 2001 tarihli Resmi Gazete

Sayı: 24474

BİRİNCİ KISIM

Genel Hükümler

## Amaç

**Madde 1** – Bu Yönetmelik, tarımsal amaçlı kooperatiflerin kalkınma planları ilkelerine ve politikalarına uygun olarak, tarımsal üretimi ve istihdamı artırıcı, tarımsal ürünleri pazarlayıcı ve değerlendirici, ortaklarına uygun şartlarla girdi sağlayıcı, ortakların tarımsal üretim faaliyetlerini artırıcı yatırım projelerini aynı veya nakdî kredilerle destekleyip kooperatif faaliyetlerini yönlendirmek amacıyla hazırlanmıştır.

## Kapsam ve Dayanak

**Madde 2** – Bu Yönetmelik, 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'nun 3476 sayılı Kanunla değişik 19 uncu maddesi ve Bütçe Kanunlarının ilgili hükümleri gereğince tarımsal amaçlı kooperatiflerin ve üst kuruluşlarının birinci maddede belirtilen nitelikteki projeli faaliyetlerine kullanılacak kredilerin programlama, tahsis, geri ödeme, sarf esas ve usulleri ile ilgili hususları kapsar.

## Tanımlar

**Madde 3** – Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakanlık; Tarım ve Köyişleri Bakanlığı,
- Genel Müdürlük; Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğünü,
- İl Müdürlüğü; Tarım ve Köyişleri Bakanlığı İl Müdürlüğünü,
- Banka; T.C. Ziraat Bankasını,
- Merkez Saymanlığı; Bakanlık Merkez Saymanlık Müdürlüğünü,
- Kooperatif; Bakanlık görev alanına giren, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre kurulmuş, tarımsal amaçlı kooperatif ortaklarının en az %80'i kırsal alanda oturan, fiilen tarımsal üretimde bulunan ve yine ortaklarının en az %60'ının geçimini kısmen veya tamamen desteklenecek proje konusunda tarımsal üretimde bulunarak sağlayan kooperatifler ile onların üst kuruluşlarını,
- Kırsal Alan; Kalkınma planı ile yıllık programlardaki esaslara göre Bakanlıkça tespit edilen tanımı,

h) Tarımsal Üretimde Bulunan Ortaklar; Bitkisel ve hayvansal üretimde bulunan veya istihdamı artırıcı el ve ev sanatları, küçük sanatlar ve ormancılıkla uğraşan 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu'na göre kurulan Bakanlığımız görev alanına giren tarımsal amaçlı kooperatif ortaklarını,

i) Proje Tutarı; Proje sabit yatırım tutarı ile işletme sermayesi toplamını,

j) Kredi; Kooperatiflere verilen nakdî ve aynî kredileri,

k) Aynî Kredi; Projenin sabit yatırım bölümünün fiilen veya ihale yoluyla Bakanlıkça gerçekleştirilerek kooperatif ve ortağının borçlandırılmasını,

ifade eder.

### **Kredilendirmede Kullanılacak Kaynaklar**

**Madde 4 –** Tarımsal Kooperatiflerin amaca uygun projeli yatırımlarının kredilendirilmesinde kullanılacak kaynaklar:

a) Bakanlık bütçesinin ilgili tertiplerine tahsis edilen ödeneklerden,

b) Kredi geri dönüşlerinden,

teşekkül eder.

### **Kredi Kullanma Esasları**

**Madde 5 –** Kredi kullanma esasları aşağıda belirtilmiştir.

a) 4 üncü maddede belirtilen kaynaklar sabit yatırım ve işletme sermayesi ile kredinin aynî olarak kullanılması halinde ortaya çıkan ihale, taşıma ve benzeri giderleri karşılamak için kullanılır.

b) Kredi kooperatif tüzel kişiliği adına yapılır.

Ancak;

- Ortağın mülkiyetinde üretimi gerektiren projelerde yer alacak ferdi üretim üniteleri ile işletme binası ve ekipmanları dışındaki sosyal tesisler ile diğer menkul ve gayrimenkuller kooperatif tarafından yapılmak ve kooperatif tüzel kişiliği borçlandırılmak suretiyle,

- Projeye ilgili ferdi üretim üniteleri ile işletme binaları ve ekipmanları ortaklar tarafından yapılmak ve her ünite için kooperatif ile ünite sahibi ortağın müteselsilen borçlandırılması suretiyle, kredi kullanılır.

c) Proje uygulaması, yıllara bölünmüş ise her yıla isabet eden sabit yatırım tutarı, proje tutarı olarak kabul edilir.

d) Uygulaması birden fazla yıllara bölünmüş projelerde, bir yılın dilimi, Genel Müdürlükçe onaylanmış projeye uygun şekilde gerçekleştirilmeden onu takip eden dilime kredi verilemez. Ancak, Genel Müdürlükçe bu Yönetmeliğin 15 inci maddesinde yer alan oranlardan daha az kredi verilmişse bu durum dikkate alınmaz. Uygulaması aksayan dilimler müteakip dilimlerle birleştirilerek kredilendirilebilir.

e) Kredilerde; kullanılmaya yılının birim fiyatları esas alınır. Yapım ile ilgili olarak düzenlenecek keşiflerde Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca tespit edilen birim fiyatları, işin özelliğine göre diğer kamu kurum ve kuruluşlarının birim fiyatları, birim fiyatlarına göre yapılmış analizler, bu birim fiyatlarında yer almayan kalemler için ise, ilgili kuruluşlara (Ticaret, Sanayi Odaları v.b.) tasdik ettirilmiş rayiç bedelleri ile piyasa araştırılması neticesi tespit edilmiş değerler kullanılır.

## İKİNCİ KISIM

### Programa Alınma Esasları

#### Şartlar

**Madde 6** – Kooperatiflerin kredilendirme programına alınabilmeleri için, kalkınma planlarında ve yıllık programlar ile icra planlarında yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla bölgeler arası dengeler de gözetilerek, aşağıdaki şartlar aranır.

a) Kredi programına alınacak kooperatiflerin kanuni organlarının teşekkül etmiş olması ve faaliyette bulunması,

b) Projenin gerçekleştirilmesiyle ilgili her türlü tasarruflarda bulunmak üzere genel kurulun yönetim kuruluna yetki vermiş olması, kredi için yönetim kurulu kararı ile müracaatta bulunulması,

c) Kredi verilecek kooperatif projesinin rüsturn ilkesine uygunluğunu sağlamak bakımından; ortakların ürünlerini değerlendiren ve pazarlayan projelerde ortakların en az %60'ının geçiminin tamamını veya bir kısmını desteklenecek proje konusunda tarımsal üretimde bulunarak sağlaması ortaklara üretim girdisi sağlayan projelerde ise sağlanacak girdilerin ortakların en az %60'ının ihtiyacını karşılayacak miktarda olması,

d) İl Müdürlüklerince düzenlenen sosyo-ekonomik etüdlerin değerlendirilmesi sonucunda, bu maddenin (c) bendi ile 1 inci madde ve 3 üncü maddenin (f) bendine uygun proje konusunun belirlenerek Genel Müdürlükçe hazırlanmış veya uygun görülmüş projesinin bulunması,

e) 10 uncu maddede yer alan projenin gerektirdiği arsa, nakdi bloke veya fiili gerçekleştirme şartlarının kooperatifçe yerine getirebilecek durumda olduğunun ve bu konuda gerekli öz kaynak iştiraki sağlanabileceğinin İl Müdürlüğünce tespit ve Genel Müdürlükçe kabul edilmesi,

f) Kredi verilecek projeye ilişkin ortakların ikamet ettiği çalışma bölgesinin anasözleşmede tespit edilip Genel Müdürlükçe uygun görülmesi,

g) Sabit yatırımı, kooperatifin kendi veya bir başka kamu kuruluşunun finans imkanlarıyla gerçekleştirilmiş veya satın alınmış tesislere işletme sermayesi sağlamakta veya onlara entegre olacak sabit yatırımların kredilendirilmesinde, tesisin ekonomik ve teknik geçerliliği ile bu Yönetmeliğin ve proje esaslarına uygunluğunun; bu maddenin (c) bendi ile 1 inci madde, 3 üncü maddenin (f) bendi etüdle tespit ve fizibilitesinin Genel Müdürlükçe kabul edilmesi ve programa alınmayla ilgili diğer şartların yerine getirilmiş olması,

h) Kooperatifin, proje kapasitesine göre belirlenecek asgari ortak sayısına ve öz varlığa sahip olması.

### **Öncelik Kriterleri**

Madde 7 – 6 ncı maddedeki şartları yerine getiren kooperatifler arasından kredi programına alınacakların seçiminde sıralama yapılırken aşağıda belirtilen nitelikleri taşıyanlara öncelik verilir.

a) Kalkınma planlarında ve yıllık programlarda öncelik tanınmış konularda proje uygulayan,

b) Kalkınmada öncelikli yörelerde proje uygulayan,

c) İhracata yönelik proje uygulayan,

d) Rantabilitesi yüksek olan,

e) Herhangi bir kuruluştan yardım görmeyen,

f) Bir üst kuruluşa ortak olan,

g) Proje yatırım tutarına göre öz kaynak iştiraki ve ortak sayısı oranı fazla olanlar,

h) Kooperatif üst kuruluşlarınca uygulanacak bölgesel çapta projeler,

i) Bakanlığın hizmet politikasına, bakanlıklar arası ve bakanlık içi kuruluşlarla işbirliğine gidilen projeler.

### **Öncelik Sıralamasında İstisnai Haller**

**Madde 8** – Kredi verilecek proje; tabii afetler ve mücbir sebeplerin vuku bulması halinde, 6 ncı maddedeki şartları taşımak kaydıyla 7 nci maddedeki öncelik kriterleri aranmaksızın programa alınabilir.

### **Program Tespiti**

**Madde 9** – a) Yatırım programına alınabilme şartları ve kriterleri ile bütçe imkanları dikkate alınarak Ocak ayı sonuna kadar Genel Müdürlükçe yapılacak

değerlendirmeden sonra, durumu uygun görülen kooperatifler kredilendirme için programa alınır. Yıl içinde ortaya çıkan ek kaynaklar ve geri dönüşler için ayrıca program yapılabilir.

b) İşletme sermayesi için yapılacak programlar Genel Müdürlükçe belirlenen kriterler dahilinde yılda iki defa yapılır. Geri dönüşlerden işletme sermayesi olarak kullanılacak bölümler için aktarma dönemlerinde program yapılabilir.

## ÜÇÜNCÜ KISIM

### Tahsis Şartları, Kullanılması ve Geri Alınması

#### Tahsis Şartları

**Madde 10 – Kooperatiflere kredi tahsisinin kesinleşebilmesi için:**

a) Krediyeye esas olan konuda kesin projenin Genel Müdürlükçe onaylanmış olması,

b) Krediyeye esas olan konuda kesin projelerin onaylanmasından önce;

- Tüzel kişilikleri adına tapuda tescilli ve üzerinde projenin uygulanacağı bir arazi bulunması,

- Veya kadastro geçmemiş yerlerde, zilyetlik yoluyla arazi edinmek durumunda iseler, zilyetliğin mahkeme yoluyla tüzel kişilikleri adına tescil edilmiş olması,

- Proje için sağladıkları ve halihazır rayiç bedeli satış bedelinden farklı araziler ile tüzel kişiliklerine hibe edilen araziler için, İl Müdürünün başkanlığında ilgili kuruluşlardan (Maliye Bakanlığı, T.C. Ziraat Bankası) teşkil edilecek üç kişilik takdir komisyonunca rayiç bedelinin tespit edilmiş olması,

- Arazinin tespit edilen rayiç bedelinin veya gerçek satış bedelinin, toplam proje sabit yatırım tutarının %5'ini geçmeyecek şekilde, projenin onayı anında bir defaya mahsus olmak üzere değerlendirmede dikkate alınması,

- Deniz ve göl balıkçılığı konusunda, herhangi bir taşınmaz mal ilavesini gerektirmeyen şekilde proje uygulayan kooperatiflerde, tapu temin edilemediğinden, Maliye Bakanlığı ile yapılan kira sözleşmesi dikkate alınarak değerlendirilmesinin yapılması,

- Tüzel kişilikleri adına kayıtlı taşınmaz mal bulunmadığı gibi kamu dışında temin etmenin de mümkün olmadığı Bakanlıkça belirlenmesi halinde kamu mülkiyetindeki arazi için kooperatif tüzel kişiliğine projenin hazırlanmasını sağlamak üzere Maliye Bakanlığınca izin verilir. Bu süre içerisinde proje Bakanlıkça onaylanır ise 10 yıl süreyle Maliye Bakanlığınca kiraya verilebilir. Yatırımın projeye uygun gerçekleştirildiği tespit edildiği takdirde kira süresi 10'ar yıllık dilimler halinde projesinde belirtilen süre kadar uzatılabilir. Bu durumu belirleyen belgelerin dikkate alınarak değerlendirme yapılması,

- Tapulu arazi temin etmenin mümkün olmadığı belirlenmesi şartıyla Köy tüzel kişiliği veya Belediyelerin mülkiyetinde olan arazinin uygulanan projenin ekonomik ömründen az olmamak ve 49 yılı aşmamak kaydıyla kooperatif hükmi şahsiyetine irtifak hakkı tesis edildiğini belirleyen belgelerin (Bunların dışındaki kamu arazileri için Maliye Bakanlığı ile yapılan kira sözleşmelerinin) dikkate alınarak değerlendirme yapılması,

- Yukarıdaki esasların birine uygun olarak sağlanmış arazinin projedeki miktara ve teknik şartlara uygunluğunun İl Müdürlüğüne yapılacak kontrolle tespiti ve Genel Müdürlükçe kabulü.

c) Kooperatiflerin; hukuki, idari, mali ve teknik yönden ilgili kanun, tüzük, yönetmelikler ve anasözleşmelerinde belirtilen vecibeleri yerine getirmiş olmaları,

d) Ortağın mülkiyetinde ferdi üretimle ilgili kooperatif projelerinde, Genel Müdürlüğün tespit ettiği esaslar dahilinde krediden yararlanacak ortakların kooperatifçe tespiti ve İl Müdürlüğüne uygun görülmüş olması,

e) Nakdi kredilerde, projede herhangi bir sabit yatırım varsa, Genel Müdürlükçe onaylanmış kesin projedeki sabit yatırım tutarının kalkınmada öncelikli yörelerde kurulanların % 15, diğerlerinin %20 oranında ve projesine uygun olarak öz kaynağından fiilen gerçekleştirilmesi, (Yukarıda bildirilen esaslara göre tespit edilen ve kredilendirilen projeye ilişkin arsa veya arazi bedeli, deniz ve göl balıkçılığında ise arsa veya arazi kira bedeli fiili gerçekleştirme içinde yer alır.)

f) Aynî kredilerde, Genel Müdürlükçe onaylanmış kesin projedeki sabit yatırım tutarının kalkınmada öncelikli yörelerde kurulanların %15'i, diğerlerinin %20'si oranında, öz kaynaklardan, İl Müdürlüğü adına bankada bloke edilmiş olması, (Yukarıda bildirilen esaslara göre tespit edilen ve desteklenecek projeye ilişkin arsa değeri veya deniz ve göl balıkçılığında projenin işletmeye geçmesine kadarki arsa kira bedeli nakdi bloke kapsamında yer alır.)

g) Çok yıllık projelerde projenin bütün dilimlerine ait özkaynak katılımları olan %15-20'sinin tamamını ilk yıllarda gerçekleştirerek kredilendirilen kooperatiflere daha sonra kredi verileceği zaman %15-20 özkaynak katılımı aranmaz ,

h) Krediden yararlanacak kooperatifin; kredilendirilecek projeyi kooperatifçilik ilkelerine sadık kalarak uygulayıp üçüncü şahıslara devretmeyeceğine, projenin gerçekleştirilmesinde Genel Müdürlükçe uygun görülecek usul ve yapılacak işlemleri kabul edeceğine; işletme dahil olmak üzere projedeki teknik şartlara ve yönetmelik

hükümlerine aynen uyacağına, bloke hesabından çekilen öz kaynağını ve krediyi proje amaçlarına uygun olarak zamanında kullanacağına, verilen mal, malzeme ve tesisi başkasına satmayacağına, Genel Müdürlüğün izni olmadan devir ve kiraya vermeyeceğine, tesisi ve tesisle ilgili ekipmanları, taşıtları ve motorlu tarım araçlarını sigorta ettireceğine, Genel Müdürlüğün projenin özelliğine göre talimatla belirleyeceği idari ve teknik personeli çalıştıracığına, bunlara uymadığı takdirde 14 üncü madde hükmünü kabul ettiğine dair bir maddenin borçlanma sözleşmesinde bulunması, diğer taraftan ferdi üretimle ilgili kooperatif projelerinde kredilerden yararlanacak ortakların, kredi borcu tamamen bitmeden kooperatif ortaklığından

ayrılmayacağına, projede yer alan şartları zamanında yerine getireceğine, üretimini kooperatifine teslim edeceğine, proje ile ilgili menkul ve gayrimenkulleri başkasına satmayacağına, devir ve kiraya vermeyeceğine, Ortakların Mülkiyetinde Süt veya Damızlık Sığır Yetiştiriciliği projesi uygulayan ortakların hayvanlarının iktisap tarihinden itibaren 1 yıl, Ortakların Mülkiyetinde Besi Sığırcılığında 6 ay müddetle sigorta ettirileceğine bunlara uyulmadığı taktirde 14 üncü madde hükmünü kabul ettiklerinin borçlanma sözleşmesi ile belirlenmesi.

### **Kredilerin Gönderilmesi**

**Madde 11** – Programa alınan ve gerekli şartları yerine getiren kooperatiflere verilecek krediler; Bakanlık Bütçe Dairesi Başkanlığı ve Merkez Saymanlığınca, tahakkuk müzekkeresi ve verile emri ekine kullanılacak kredi tutarı, krediyi kullanacak kooperatif ve/veya kooperatif ortakları ve aktarmanın yapılacağı banka hesap numarasını belirtir Makam Onayı bağlanmak suretiyle, kooperatifin mahalli banka şubesindeki hesabına aktarılır.

Mahalli banka şubesine intikal ettirilen bu krediler Genel Müdürlük ile T.C. Ziraat Bankası arasında yapılacak protokol hükümleri çerçevesinde İl Müdürlüğünce kontrollü olarak kullanılır.

### **Programdan Çıkarılma**

**Madde 12** – Genel Müdürlükçe yapılacak program değerlendirilmesi sonucunda, bu Yönetmeliğin şartlarını yerine getirmeyen kooperatifler programdan çıkarılır. Programdan çıkarılan kooperatiflerin ödeneği yardım talebinde bulunan diğer kooperatiflere kullanılabilir.

### **Kredinin Kullanılması**

**Madde 13** – Kredilerin kooperatiflere nakdi mi yoksa aynî mi kullanılacağı projenin kapasitesi, proje ve bölge özellikleri, kooperatiflerin durumları ve imkanları dikkate alınarak Genel Müdürlükçe tespit edilir.

### **Kredinin kullanılabilmesi için:**

a) Kredi alacak kooperatif ve ferdi üretim için krediden yararlanacak kooperatif ortağı Bakanlıkça hazırlanan örneğine uygun olarak düzenlenecek borçlanma sözleşmesinin aslını Bankaya, birer suretini İl Müdürlüğü ve Genel Müdürlüğe verir.

b) Genel Müdürlük tarafından uygun görülen ve kooperatifçe uygulanması kabul edilen projede değişiklik yapılmaz. Ancak uygulamadan doğan zaruri değişiklikler Genel Müdürlüğün izni ile yapılabilir. Tip projelerde bölge şartlarının gerektirdiği değişiklikler, ilgili İl Müdürlüğünün teklifi ve Genel Müdürlüğün uygun görmesi halinde yapılır.

Kredi verilen projelerde konu değişikliği zaruri görülürse, İl Müdürlüğünce yapılacak etüdle uygun görülecek yeni konuyu Genel Müdürlüğün kabul etmesi gerekir. İlk projenin sabit yatırım bölümlerinin ikinci projede devamı söz konusu ise, bu bölümler için önceden kullanılmış kredilerin muaccel olarak tahsili cihetine

gidilmez. Konu değişikliği dolayısıyla ikinci projede kullanılmayan ve tasfiyesi söz konusu olan inşaat, alet-ekipmanlar için evvelce yapılmış krediler hazırlanacak yeni ödeme planında dikkate alınarak bu ödeme planına göre Bakanlık Merkez Saymanlığının T.C. Ziraat Bankası Merkez Şubesindeki hesabına kredi geri dönüşü sağlanır. Proje konusu değişikliği halinde, bu Yönetmeliğe uygun olarak kooperatifçe verilmiő borçlanma sözleşmesinde gerekli değişiklik yapılır.

c) Genel Müdürlükçe gerekli görüldüğünde, sabit yatırımda yer alan inşai tesisler, makine, alet-ekipman, canlı demirbaő vesaire sağlanarak kooperatife aynî kredi verilir. İl Müdürlüklerince görevlendirilecek elemanlar, ihaleye verilen sabit yatırımların projesine göre uygulama durumunu kontrolle yetkilidirler.

Genel Müdürlükçe hazırlanacak şartnameler ve diğer hususlar yapılacak ihalelerde esas alınacaktır.

Tahsis edilen kredi, İl Müdürlüğünce uygun görülen proje bölümleri için "Durum Raporları" na istinaden kullanılır. İl Müdürlüğünce ödenecek meblağ için mahalli bankaya talimat verilir.

d) Genel Müdürlükçe kredinin aynî olarak yapılmasının uygun görülmesi halinde; alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri aynî hak tesisi ve taşıma işleri, Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılır.

e) Projenin sabit yatırım bölümünde yer alan inşaat malzemeleri, makine, alet-ekipman, canlı demirbaő vesaire alımı ile ilgili olarak, gerektiğinde; kooperatifin kamu kuruluşları veya firmalarla yaptığı ve Genel Müdürlükçe de uygun görülen anlaşmalar dahilinde Genel Müdürlüğün talimatı üzerine, kooperatife tahsis edilen krediden uygun görülen miktarlarda ödeme yapılabilir.

f) Nakdî ödemeler, yıllık iş programındaki uygulama kademelerinin projesine uygun gerçekleştirildiği ilgili İl Müdürlüğünce veya gerektiğinde Genel Müdürlükçe tasdik edildikten sonra, projenin uygun görülen bölümleri için bankaya talimat verilerek yapılır. Kooperatif yönetim kurulunca kendilerine imza yetkisi verilen en az iki kişinin müşterek imzaları ile para kooperatif adına çekilir.

g) İşletme sermayesi ile ilgili kredi, iş programının gerçekleşme durumuna göre, İl Müdürlüğünce bankaya talimat verilerek kullanılır. İşletme sermayesi için kredi, kalkınmada öncelikli yörelerde %85'ine, diğer yörelerde %80'ine kadar verilebilir. Kısmi işletme sermayesi yönünden kredilendirmede de bu oranlar dikkate alınır.

h) İşletme sermayesi kredisi, proje sabit yatırım bölümünün en az %80 oranında ve teknik şartlarına uygun gerçekleştirilmesinden sonra kullanılır. Ancak, kısmi işletmeye geçebilme özelliği gösteren projelerde, Genel Müdürlük uygun görürse, gerçekleşen bölümün ihtiyacı kadar kredi, 13 üncü maddenin (g) bendindeki oranları geçmemek şartıyla kullanılabilir.

Kooperatifin vadesi gelmiş borçlarını zamanında ödemesi ve Genel Bütçeden Bakanlığımıza ayrılan ödeneklerin elverişli olması, projede yer alan işletme sermayesinin kalkınmada öncelikli yörelerde %85'ine, diğerlerinin %80'ine kadar kredi verilmesi şartıyla, işletme sermayesi en çok bir devre daha verilebilir.



i) Rehabilitasyon programına giren kooperatiflerin daha önce aldıkları işletme sermayeleri dikkate alınmadan en fazla iki dönem daha işletme sermayesi için % 80-85 oranına kadar kredi verilir.

### **Kredinin Durdurulması ve Geri Alınması**

**Madde 14** – Genel Müdürlükçe veya İl Müdürlüğünce yapılan kontrollerde, mahalline aktarılan kredi ve öz kaynak blokesinin maksada uygun ve zamanında kullanılmadığı, proje uygulamalarının ve kooperatif işlemlerinin bu Yönetmelikte yer alan esaslara, ilgili kanunlar ve anasözleşme hükümlerine ve mevzuata aykırı olduğu görülürse, kooperatife durumunun en çok 45 gün içinde düzeltilmesi için yazılı uyarı yapılır. Uyarının gereğini yerine getirmeyen kooperatife tanınan sürenin sonunda, yapılmakta olan krediler durdurulur ve uyarı tarihinden itibaren kooperatif veya ortaklara ait toplam borç (anapara + faiz ) o gün cari olan "3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun" hükmüne göre belirlenecek faizle tahsil edilerek Bakanlık Merkez Saymanlığının T.C. Ziraat Bankası Merkez Şubesindeki hesabına aktarılır.

## **DÖRDÜNCÜ KISIM**

### **Kredinin Miktarı , Vadesi, Faiz Oranı ve Borcun Tahsili**

#### **Kredinin Miktarı**

**Madde 15** – Kredinin miktarı aşağıdaki esaslara göre tespit edilir:

a) Kredi, projenin sabit yatırım ve işletme sermayesi bölümlerinden birinin veya her ikisinin kalkınmada öncelikli yörelerde kurulanların % 85'ine, diğer yörelerde % 80'ine kadar verilebilir. Projenin yıllık uygulama dilimleri için de aynı oranlar geçerlidir.

Bir projeye yukarıdaki oranlardan daha düşük oranda kredi tahsis edildiğinde, bu kredinin kullanıldığı yıldaki projesine oranlanması sonucu bulunan miktar, yukarıdaki oranlardan düşülerek, o projeye ayrılacak kredi miktarı hesaplanır. İşletme sermayesi için yapılan kredilerde de bu esas geçerlidir.

b) Krediler bankaca teminata bağlandığından, bu kredilerde sorumluluk sınırı aranmaz.

c) Kooperatif kredi alarak projesini gerçekleştirip verimli bir şekilde işletmeye geçtikten sonra bu projenin büyütülmesi, entegrasyonu veya rehabilitasyonu Genel Müdürlükçe gerekli görülürse programa alınabilir.

d) Kooperatif, kredi ile uygulamış olduğu projelerini en az iki yıl üst üste başarılı bir şekilde çalıştırmış olması kaydıyla başka bir proje uygulamak isterse bu isteğin Genel Müdürlükçe de uygun görülmesi halinde tekrar programa alınabilir.

## Vade

**Madde 16 –** Sabit yatırım ve işletme sermayesi için kullanılan kredilerde vade, projenin özelliğine göre aşağıdaki gibidir.

a) Sabit yatırım için; borçlanma sözleşmesindeki vade tarihi itibarıyla ilk yılı ödemesiz (ilk yıl için faiz tahakkuk ettirilmez), ikinci yılı faiz ödemeli, diğer yıllarda taksit ve faiz ödemeli olarak eşit taksitler halinde olmak üzere ve proje özelliğine göre en çok 12 yıldır. Ortakların mülkiyetindeki projelerde ise bu süre en çok 7 yıldır. Ancak çok yıllık projelerde geri ödeme işletmeye geçtikten sonra başlar.

Özel projelere kullanılacak kredilerin vadeleri proje özelliği dikkate alınarak Genel Müdürlükçe tespit edilir.

b) İşletme sermayesi için; ilk yıl faiz ödemeli ikinci ve üçüncü yıllarda taksit ve faiz ödemeli olarak 3 yıldır. Taksitler eşit olarak alınır.

Tahsis edilen kredilerin mahalli Bankaya intikalini takip eden 1 ay içinde borçlanma sözleşmesinin yapılması ve bu sözleşme tarihinden itibaren 6 ay içinde de kullanılması zorunludur. Bu sürelerde faaliyet gösterilmemesi halinde verilen kredi tenkis edilerek Bakanlık Merkez Saymanlığının T.C. Ziraat Bankası Merkez Şubesindeki hesabına aktarılır. (Tenkis edilen kredi için faiz alınmaz.) Ancak kredinin kullanılmasında Genel Müdürlükçe uygun görülen mücbir sebeplerin bulunmasında 6 aylık süre bir defaya mahsus olmak üzere ikinci bir 6 ay daha uzatılabilir.

## Faiz

**Madde 17 – a) Kredi Faizi;** Kooperatiflere verilecek krediler için uygulanacak faiz oranı; piyasa fiyat hareketleri, ekonomik durum ile mevduat ve kredi faizlerindeki gelişmeler dikkate alınarak, bankanın küçük ve orta ölçekli tarımsal işletme tanımına giren üreticilere doğrudan açtığı kredilere uyguladığı faizin 1/2 - 1/4'ü arasında Bakanlıkça belirlenen faiz oranı uygulanır. Hesaplama küsuratlar tama iblağ edilir. (Bakanlıkça belirlenen faiz oranı Maliye Bakanlığına bildirilir.) Bankanın yıl içerisinde faiz oranlarında yapacağı değişiklik, daha önce yapılmış borçlanma sözleşmelerinde dikkate alınmaz.

Ayrıca, kredi uygulama hizmetleri için tahakkuka esas kalan borç üzerinden bankayla yapılan protokolde belirlenen oranda masraf payı, masraf payı matrahı üzerinden de Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi oranında vergi tahakkuku ve tahsili ilgili kooperatiften banka tarafından yapılır. Masraf payı bu işle ilgili olarak yapılacak bütün banka işlemlerinin (İpotek belgelerinin Tapu Dairesine verilmesi ve gerekli ipotek işlemlerinin sonuçlandırılması ile borcun muaccel hale gelmesi durumunda gayrimenkulün paraya çevrilmesi işlemleri dışında) gerektirdiği giderleri kapsar.

b) Temerrüt Faizi; 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun gereği o gün geçerli olan faiz oranıdır.

## Borcun Tahsili

**Madde 18 – a)** Borcun tamamına borçlanma tarihinden vade tarihine kadar geçen günler için borçlanma sözleşmesindeki faiz oranı üzerinden faiz tahakkuk ettirilir. Taksit miktarıyla, tüm alacağa tahakkuk ettirilmiş olan faiz ve diğer masraflar toplamı, taksit vadesinde tahsil edilir.

b) Borcun vadesinde tahsil edilememesi durumu; Borcun vadesinde ödenmemesi halinde, yapılacak ödeme için 3 aylık bekleme süresi verilir. Bu süre içinde tahsil edilmesi halinde borç toplamına bu süre için ayrıca herhangi bir faiz tahakkuku yapılmaz.

c) Borcun 3 aylık bekleme süresi sonunda tahsil edilememesi durumu; Borcun vadesinden sonraki 3 aylık bekleme süresi sonunda da ödenmemesi halinde borç muaccel hale gelir ve bakiye borcun tamamı icraya intikal ettirilir.

Bu durumda ;

1) Krediyeye vade tarihine kadar sözleşme faizi oranında faiz tahakkuk ve kapitalizesi yapılır.

2) Birinci maddeye göre tespit edilen borca, 3 aylık bekleme süresi için sözleşme faizi üzerinden faiz tahakkuk ve kapitalizesi yapılır.

3) İkinci maddeye göre tespit edilen borç, 3 aylık bekleme süresi sonu ile kredinin tahsil edildiği tarihe kadar geçen günler için cari olan temerrüt faiziyle birlikte tahsil edilir.

d) Sadece faiz ödenmesi öngörülen (ödemesiz dönemli) vadelerde, ödemesiz dönem faizi taksit gibi kabul edilerek yukarıdaki açıklamalara göre işlem yapılır.

e) Ortaklar mülkiyetindeki projelerde muacceliyet hükümleri, borcunu yukarıda belirtilen esaslara göre ödemeyen ortaklar için uygulanır. Borcunu zamanında ödeyen ortaklar için muacceliyet hükümleri uygulanmaz.

f) Ortaklar mülkiyetindeki projelerde kooperatif tüzel kişiliğine açılan kredilerin yukarıda belirtilen esaslara göre ödenmemesi ve muaccel olması halinde yalnızca kooperatif tüzel kişiliğine açılan krediye muacceliyet hükümleri uygulanır.

g) Muacceliyetin Kaldırılması; Herhangi bir sebeple muaccel duruma gelmiş bir kooperatif veya ortağın, muacceliyet sebebinin giderilmiş olması, işletme faaliyetini sürdürmesi ve üç aylık bekleme süresinin sonundaki ödenmesi gereken borcun o tarihteki toplam borç miktarı üzerinden ödeme tarihine kadar geçen günler için tahakkuk ettirilen temerrüt faizi ile birlikte tahsil edilmesi kaydıyla borçların muacceliyet hesaplarından çıkarılarak tekrar vadesi gelmeyen hesaplara aktarılması, İl Müdürlüğünün teklifi ve Bakanlığın onayı ile mümkün olabilir.

## BEŞİNCİ KISIM

### Borcun Tespiti, Teminatı, Ertelenmesi ve Tahsilat Havalesi

#### Borcun Tespiti

**Madde 19** – Kredi alan kooperatiflerin borcu;

a) Tahsis edilen krediden, (Gerek kooperatif, gerekse kooperatif ortaklarına müteselsil kefaletle kullanılan kredi)

b) Faiz ve masraf payı ve bunlarla ilgili gider vergisinden,

c) Yatırımın sigorta giderlerinden, (Sigorta Bankaca yapılmış ise)

d) İhale yoluyla Bakanlıkça gerçekleştirilmiş projenin bütün masraflarla birlikte maliyetinden,

e) Aynı krediyle sağlanan malzemenin bütün masraflarla birlikte maliyetinden,

f) Muacceliyet kesbeden borcun takibi ile malın paraya çevrilmesine ilişkin giderlerden,

oluşur.

#### Teminat

**Madde 20** – Krediden yararlanacak kooperatif ve ferdi üretim için kooperatif kanalıyla kredi kullanacak ortaklardan aşağıdaki teminatlar alınır.

a) Yatırım yapılacak arsa ve tesis. (Genel Müdürlükçe onaylanmış projedeki yatırım bedelleri üzerinden)

b) Yatırım yapılacak tesisle ilgili diğer menkul ve gayrimenkuller. (Genel Müdürlükçe onaylanmış projedeki veya rayiç bedeller üzerinden)

(a) ve (b) bentlerindeki teminatlar yetmediği takdirde aşağıdaki teminatlardan biri alınır.

- (a) ve (b) bentlerinde sayılmayan diğer menkul ve gayrimenkuller.

- Kooperatifin elindeki veya üreteceği emtianın rayiç bedeli.

- Yönetim kurulu üyelerinin veya ortakların müteselsil kefaleti.

- Üst kuruluşlar için, ortak kooperatiflerin menkul ve gayrimenkulleri.

- Ortakların mülkiyetindeki projelerde ortağa kullanılan krediler için en az iki ortak ve kooperatif tüzel kişiliğinin müşterek borçlu ve müteselsil kefaleti.

Yukarıda belirtilen karşılıkların ipotek veya rehini banka lehine yapılır. İpotekte birinci derece birinci sıra dikkate alınır. Gayrimenkuller başka bir kuruluşa ipotekli veya başka bir kuruluştan kredi almış ise birinci derece ikinci sırada ipotek tesis edilebilir.

Bankaca yapılacak ipotek işlemleriyle ilgili giderler kooperatifçe ödenir.

### **Borcun Ertelenmesi**

**Madde 21** – Deprem, toprak kayması, kuraklık, taşkın, dolu gibi tabii afet veya mücbir sebeplerle vade bitiminde borçlarını ödeyemeyen kooperatiflerin tahakkuk eden borçları (taksit ve faiz) ertelenebilir. Ertelenen borç nedeniyle sözleşmedeki taksit vadeleri birer yıl kaydırılır, o yıla tahakkuk eden faiz bir yıl sonraki vade borcuyla birlikte tahsil edilir. Bu erteleme sebebiyle borçlanma sözleşmesinde değişiklik yapılmaz.

Mücbir sebeplerle ödeme zorluğuna düşen kooperatiflerin borç ertelemeleri İl Müdürlüklerinin gerekçeli raporları Genel Müdürlükçe değerlendirildikten sonra yapılır. Ertelene işlemleri her program için ayrı ayrı değerlendirmeye tabi tutulur, birden fazla ve muaccel hale gelen borçlara erteleme yapılamaz.

Deprem, toprak kayması, kuraklık, taşkın, dolu v.b. gibi tabii afetler sebebiyle sıkıntıya düşen kooperatiflerin borçları (2090 sayılı Afet Yasası çerçevesinde il ve ilçelerde kurulan hasar tesbit komisyonlarının kararları

doğrultusunda) Bakanlar Kurulu kararıyla ertelenebilir.

### **Tahsilat Havalesi**

**Madde 22** – Tahsil edilen kredi taksit ve faizleri ile muacceliyet hükümlerine göre alınacak diğer paralar mahalli bankada kooperatif adına açılan hesapta toplanarak bekletilmeksizin Merkez Saymanlığının T.C. Ziraat Bankası nezdinde bu amaçla açtırılan hesabına aktarılır. Bu hesapta toplanan tutarlar her ayın sonunda Merkez Saymanlığının T.C. Merkez Bankasındaki hazine hesabına aktarılır ve Saymanlıkça T.C. Merkez Bankasından gelen ekstrelelere dayanılarak bütçeye gelir kaydını müteakip ilgili tertiplere ödenek kaydı yapılmak üzere belgelerin birer nüshası Bütçe Dairesi Başkanlığına gönderilir.

Tahsilatın takibi ve Merkezdeki hesaba intikalinden Banka sorumludur. Ayrıca bu konu İl Müdürlüğünce de takip edilir.

Bankayla yapılan protokolde belirlenen oranda masraf payı, Banka ve Sigorta Muameleri Vergisi ile muacceliyet kesbeden borcun takibine ilişkin giderler dışında, bu Yönetmeliğe göre yapılacak işlemler için Bakanlıktan ve borçludan hiçbir masraf alınmaz.

Ödenemeyen kredi borçları 13 üncü maddenin (b) bendinde belirtildiği şekilde proje konusu değişikliği sebebiyle ödenmesi gereken kredi borçları ve devamında Bakanlıkça yarar görülmediği için uygulanmasından vazgeçilen projelere evvelce

kullandırılan kredilerin, Bakanlığın uygun görmesi halinde 5 yılı geçmemek şartıyla yeni bir ödeme planına bağlanarak tahsili cihetine gidilir.

## ALTINCI KISIM

### Son Hükümler

**Madde 23** – Milli Güvenlik Kurulunca uygulanması öngörülen kooperatif yatırımlarına kullanılacak kredilerin tahsis ve sarf işlemlerinde Bakanlık bu Yönetmelik hükümlerine bağlı kalıp kalmamakta serbest olup, uygulama esaslarını ihtiyaçlarına göre Maliye Bakanlığı ile birlikte tespite yetkilidir.

**Madde 24** – 30/4/1990 tarihli ve 20504 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan " Tarımsal Kooperatiflerin Yatırım Faaliyetlerine Yapılacak Devlet Yardımı Yönetmeliği" yürürlükten kaldırılmıştır.

**Geçici Madde** – Bu Yönetmeliğinin yürürlüğe girmesinden önce kredi tahsis işlemi yapılmış kooperatifler 24’üncü maddeyle kaldırılan Yönetmelik hükümlerine; daha önce yatırım bütçelerinde yer almış, fakat kredi tahsis işlemi yapılmamış kooperatifler bu Yönetmelik hükümlerine tabidir.

### Yürürlük

**Madde 25** – Maliye Bakanlığı ve Sayıştay’ın görüşü alınarak hazırlanan bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

### Yürütme

**Madde 26** – Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köy İşleri Bakanı yürütür.